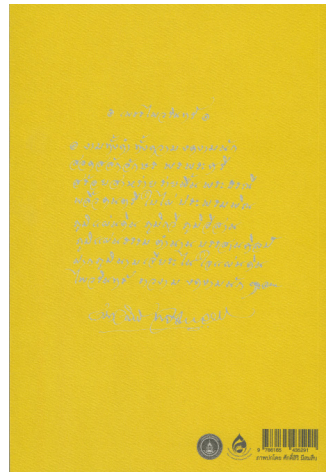
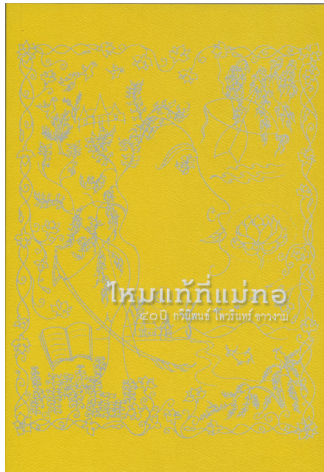

ปริทัศน์หนังสือ

सानิตย์ สีนาค
Sanit Sinak

ชื่อหนังสือ	ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพรวรินทร์ ขาวงาม
ISBN	978-616-543-529-1
ชื่อผู้แต่ง	ไพรวรินทร์ ขาวงาม
สำนักพิมพ์	กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2561
จำนวนหน้า	184 หน้า
ราคา	พิมพ์เผยแพร่ ไม่วางจำหน่าย

“ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพรวรินทร์ ขาวงาม” เป็นหนังสือที่เป็นผลผลิตจากโครงการต้นหนังสือเด็กของมูลนิธิเด็ก เป็นการรวบรวมผลงานกวีนิพนธ์ในระยะ 40 ปีของชีวิตและผลงานของนายไพรวรินทร์ ขาวงาม ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) ประจำปี 2558 สนับสนุนโดยกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมงานวัฒนธรรมด้านการศึกษาทางด้านวรรณศิลป์ คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล ประธานคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมกล่าวไว้ในคำนิยมของหนังสือเล่มนี้ว่า “โครงการชีวิตและผลงานบทกวี 40 ปี ไพรวรินทร์ ขาวงาม ของนายไพรวรินทร์ ขาวงาม ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) ประจำปี 2558 เป็นการรวบรวมผลงานกวีนิพนธ์ที่เป็นผลงานในระยะ 40 ปีของการทำงานด้านวรรณศิลป์ เป็นผลงานอันทรงคุณค่าของท่าน จัดพิมพ์ในชื่อ “ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพรวรินทร์ ขาวงาม” เพื่อร่วมบริจาคในโครงการตู้หนังสือเด็ก ของมูลนิธิเด็ก นับ

เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการอ่านให้เด็กและเยาวชน พร้อมทั้งได้เผยแพร่ผลงานของศิลปินแห่งชาติที่เปรียบเสมือนเป็นครูของแผ่นดิน

หนังสือเล่มนี้เกิดจากการคัดสรรผลงานกวีนิพนธ์ของไพวรินทร์ ขาวงามจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผลงานรวมเล่มกวีนิพนธ์หรืองานประเภทร้อยกรองของไพวรินทร์ ขาวงามเรียงลำดับปีที่พิมพ์เผยแพร่ ดังต่อไปนี้

1. “ลำนาวเนจร” ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2528
2. “คำใดจะเอ่ยได้ตั้งใจ” ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2529 ผ่านเข้ารอบสุดท้ายรางวัลสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์)
3. “ฤดีกาล” ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2532 ผ่านเข้ารอบสุดท้ายรางวัลสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ทั้งในปี 2532 และปี 2535
4. “คือแรงใจและไฟฝัน” (ร้อยกรองร่วมกับภาพถ่ายของ อีรภาพ โลहितกุล) ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ
5. “ถนนนักฝัน” (ร้อยกรองร่วมกับภาพจิตรกรรมของ ปริญญา ตันติสุข) ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2535
6. “ม้าก้านกล้วย” ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2538 ได้รับรางวัลสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปีพุทธศักราช 2538 ได้รับเลือกเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคภาษาอังกฤษใช้ชื่อว่า Banana Tree Horse แปลโดย ม.ล.พีระพงศ์ เกษมศรี
7. “เจ้านกแก้ว” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2540
8. “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีรัก” ตีพิมพ์ครั้งแรก 2545
9. “กลอนกล่อมโลก” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2547
10. “ดวงใจจึงจ่านรรจ์” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2547 ภาคภาษาอังกฤษ แปลโดย วรวดี วงศ์สง่า
11. “จิบใจ จอกจ้อย” (ร่วมกับร้อยแก้วของ พาสณา แพรวรพรม) ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2547
12. “เราจะพบกันอีกไหม” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2549
13. “โหมชีวาอุษาคะเนิง” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2550
14. “ณ ที่ซึ่งแม่โพสพเคยสถิต” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2553
15. “เห็นรักด้วยใจ เห็นใจด้วยรัก” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2555
16. “จดหมายรักจากหิ่งห้อย” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2557 ได้รับรางวัลชมเชยจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติ
17. “กลอนพาไป” ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2559

นอกจากรวมกวีนิพนธ์ทั้ง 17 เล่มข้างต้นนี้แล้ว ใน “ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพวรินทร์ ขาวงาม” ยังได้คัดสรร รวบรวมงานที่เขียนขึ้นและได้รับการเผยแพร่ในนิตยสารและในสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รวมเล่มอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้หนังสือเล่มนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถึงขนาดที่ สถาพร ศรีสัจจัง ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) ปี 2548 กล่าวไว้ในคำนิยามของเล่มว่า “ใครที่อ่านงานของไพวรินทร์ ขาวงามเล่มอื่นจนหมดแต่ไม่ได้อ่านเล่มนี้-พลาด! (ขอทำ!)”

ผู้ประพันธ์หนังสือเรื่อง “ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพวรินทร์ ขาวงาม” คือ ไพวรินทร์ ขาวงาม ซึ่งได้รับการประกาศเกียรติคุณจากกระทรวงวัฒนธรรม เมื่อพุทธศักราช 2558 ว่า “นายไพวรินทร์ ขาวงาม

เกิดเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2504 ที่บ้านสาหร่าย ตำบลทุ่งหลวง (ปัจจุบันคือ ตำบลทุ่งกุลา) อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันอายุ 54 ปี หลังจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดไตรรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อมาศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุปสมบทเป็นภิกษุที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย) ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลาสิกขาใน พ.ศ. 2525 ดำรงสมณเพศรวม 8 พรรษา

“ไพโรรินทร์เป็นกวีผู้มีผลงานทั้งร้อยกรองและร้อยแก้วสืบเนื่องมานานกว่า 3 ทศวรรษ มีผลงานรวมเล่มกว่า 20 เล่ม ผลงานที่โดดเด่นคือกวีนิพนธ์ที่ใช้ฉันทลักษณ์แนวขนบและปรับประยุกต์ฉันทลักษณ์พื้นบ้านเพื่อนำเสนอเนื้อหาพร้อมสมัยได้อย่างประณีตและสร้างสรรค์ ใช้ความเปรียบหรือภาพพจน์ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตขนบเพื่อสื่อแนวคิดที่ทั้งพรรณนา ทั้งตั้งคำถามอย่างเฉียบคม ลุ่มลึกและชวนให้ขบคิด สุนทรียภาพของกวีนิพนธ์ของไพโรรินทร์จึงเรียบง่ายแต่งดงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวรรณศิลป์

“ลักษณะเด่นด้านเนื้อหาที่ไพโรรินทร์ นำเสนอในกวีนิพนธ์อย่างต่อเนื่องคือภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทอีสานซึ่งได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐยุคพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ลูกหลานชาวนาอีสานต้องอพยพย้ายถิ่นฐานมาทำงานในเมือง ต้องเผชิญกับการต่อสู้แข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบและความเสื่อมถอยทางจริยธรรมของมนุษย์ในสังคมเมืองที่ทุนนิยมและบริโภคนิยมเติบโต รวมทั้งความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ไพโรรินทร์นำเสนอเรื่องเล่าอันรื่นทศของลูกหลานชาวนาซึ่งกลายเป็นแรงงานพลัดถิ่นเหล่านี้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสะท้อนอารมณ์ยิ่ง

“กวีนิพนธ์ของไพโรรินทร์เน้นย้ำคุณค่าและความงดงามของวิถีชีวิตชนบทโดยเฉพาะชีวิตชาวนา เชิดชูคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นถิ่นและระบบครอบครัวไทย ไพโรรินทร์เชื่อมั่นในพลังทางวรรณศิลป์ว่า กวีนิพนธ์มีบทบาทมากกว่าการนำเสนอสุนทรียะทางอารมณ์และปัญญา แต่ยังมีพลังทางจิตวิญญาณ ทั้งจรรโลงใจ สร้างกำลังใจและความหวัง สร้างสำนึกเชิงจริยธรรม รวมทั้งมีบทบาทในการกอบกู้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วยคุณลักษณะที่โดดเด่นในกวีนิพนธ์ของ นายไพโรรินทร์ ชาวงาม ประกอบกับความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังอุทิศตนเพื่อวงการวรรณศิลป์อย่างสืบเนื่องยาวนาน

“นายไพโรรินทร์ ชาวงาม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) พุทธศักราช 2558”

การนำเสนอเนื้อหาของ “ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ไพโรรินทร์ ชาวงาม” แบ่งออกเป็นตอน โดยใช้ชื่อในแต่ละตอนตามทศวรรษ ได้แก่ ทศวรรษ 2520 ทศวรรษ 2530 ทศวรรษ 2540 และ ทศวรรษ 2550 ตามลำดับ รวมเป็น 40 ปีแห่งชีวิตและผลงานกวีนิพนธ์ของไพโรรินทร์ ชาวงาม ซึ่งเนื้อหาของแต่ละตอนประกอบด้วยกวีนิพนธ์จำนวนมากน้อยแตกต่างกันไปตาม ดังนี้ ทศวรรษที่ 2520 ได้แก่ “หากถึงวันที่ดอกไม้ร่วง” “ไม่มีลำนำรักจากคนยากไร้” “ถึงที่รัก” “นอนดินดูฟ้า” “ฝุ่นดอกไม้” “สิบบทเหงาอาจเป็นเธอ” “กรองผกา” “คืนหนึ่งของพระราชาน้อย” “ดื่มฝิ่นได้จักดื่ม” “ในสระจ้อย” “บทโคลงจร” “ปลายธาร สะพานฝน” “รักไต่ไหนอีกเล่า” “ลำนำวเนจร” “กราบโคลงถึงครูกลอน” และ “หาย” ทศวรรษ 2530 เป็นตอนที่ประกอบด้วยกวีนิพนธ์จำนวนมากที่สุด ได้แก่ “ดวงใจจึงจางจรจ” “ธารน้ำไหล” “ปล่อยนก” “ลึกลึแล้ว” “กำสรวลกวีนิพนธ์” “จินตนาการเหนือทุ่งข้าว” “แผ่นดินคือมารดา” “รักแท้ในยามยาก” “สิ่งหนึ่งแม่น้อย” “เสียงอุทาน” “ณ ที่ซึ่งดวงใจสถิต” “ดอกน้อย” “มาจากภูเมฆฟ้าผาดวงดาว” “รวดร้าวยังรื่นรมย์” “รูปรอยของ

เวลา “ไหมแท้ที่แม่ทอ” “ลูกชายของชวานา” “เจ้าต้นกล้าไปรบ” “ดวงดาวของคนช่างฝัน” “หนวดดอกจาน” “เราจะพบกันอีกไหม” “ม้าก้านกล้วย 1” “ม้าก้านกล้วย 2” “ม้าก้านกล้วย 3” “ม้าก้านกล้วย 4” “นกฟุ้ง” “กราบพระเจี๊อม” “นครใต้แสงดาว” “นรกของเรา” “คำร้องทำนองของความรัก” “เจ้าคาริกา” “ใต้กะลามีฟ้ากว้าง” “บทคร่ำครวญ” “เพลงกล่อมเด็ก” “เพลงควายลาฟุ้ง” “ลมพัดรวงข้าว” “สาระในหลุมฝังศพ” “เขาร้องเพลงลูกฟุ้งให้เมืองฟุ้ง” “เจ้าสาวใบตอง” “บ้านตาย” “รอยร่ำไรของข้าวค้ำและผักแว่น” “รักเจ้านกวี” ทศวรรษที่ 2540 ประกอบด้วยกวีนิพนธ์ “ลูกโป่งสวรรค์” “ต่อหน้าความทรงจำและกาลเวลา” “เขาเหล่านั้นคือชวานา” “จากชายหัวเราะ ถึงศาลาคนเศร้า” “ฟุ้งข้าวน้ำค้ำ” “ในอารมณ์อันแปรปรวนของกระแสมโรรแมนติก” “บ้านเกิด” “ยักษ์ที่สุดในโลก” “เด็กชายไอติม เป็นนายกาแฟ” “ตีฝ่าออกไปแล้วไปต่อ” “กลับและไกล” “ยายกับตาทำนาบนดวงจันทร์” “เสียงชุดที่บ้านเมืองบัว” “เพลงเด็กร้องเล่น” “โปรดสัญญาว่าเราจะพราวจากกัน” “ใครรีบ ไปก่อน” “จงสู้อย่างจิตวิญญาณบ้านพุงนี้” “พีข้าว น่องปลา” “ว่าด้วยแม่” “คนตะวันตกทางทิศตะวันออก” และสุดท้ายคือ ทศวรรษที่ 2550 ประกอบด้วยกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ต่อไปนี้ “ประดับพ้อ ซ่อหัวใจ” “ผญาเพียบลม” “ลูกกับโลก” “เพลงพายเหนือฟุ้งแห่งชัยชนะ” “มรดก” “แผ่นดิน” “หนังสือที่เธอถือมา” “ลูก ๆ ของโลก ๆ” “เสื่อยืด” “ฝันถึงดอกไม้ที่เธอถือมา” “จากบทกวีคือบทเพลง ถึงบทเพลงคือบทกวี” “ยังมีเธออยู่ไซ้ไหมในเฟซบุ๊ก” “จดหมายน้อยในรอยเขียน” “นครธม” “ชีวิตอิสระพันธนาการ” “คนหาเวลา” “คารวะกวีแห่งลุ่มน้ำเอวอน” “นิทานสงคราม” “พบผ่านภพ” “เพลงกล่อมผู้ใหญ่” “ลูกมาจากแม่” “สร้อยดอกผักกะแยง” “ให้โลกลูก” “บัวบรรพ์” “ในวัยเด็ก กลักรู้กินน้ำ” “แสงสมัย” “ฉันรักฉันทลัษณ์” และจบตอนด้วยบทที่ชื่อว่า “เพลงแม่ นิทานพ้อ”

กวีนิพนธ์ของ ไพรินทร์ ขาวงาม มีความโดดเด่นเฉพาะตนด้วยชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ที่งดงามอย่างเรียบง่ายและมีสีสันท้องถิ่น แต่ลุ่มลึก เฉียบคม ประเทืองอารมณ์ ประเทืองปัญญา และจรโลงจริยธรรม ด้วยเหตุที่ ไพรินทร์ ขาวงามเอง เป็นกวีที่สามารถใช้ฉันทลักษณ์ซึ่งสืบชนบมาจากกวีโบราณได้อย่างหลากหลาย ทั้งกลอน โคลง กาพย์ และร่าย เพื่อนำเสนอเรื่องราวและแนวคิดร่วมสมัยได้อย่างกลมกลืน เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ฉันทลักษณ์ที่ไพรินทร์ใช้ได้ดีที่สุดคือกลอนสุภาพตามแบบฉบับของสุนทรภู่ที่แพรวพราวด้วยสัมผัส เรียบง่ายทั้งท่วงทำนองและการใช้คำ ทำให้บทกวีของเขาสามารถเข้าถึงได้ง่าย สื่อสารที่สร้างอารมณ์สะเทือนใจได้ดี

ชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ที่โดดเด่นอีกลักษณะหนึ่ง คือการใช้ภาพพจน์หลากหลายประเภท เช่น อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ ไพรินทร์สามารถใช้สัญลักษณ์ที่สัมพันธ์กับความเป็นพื้นถิ่นอีสานเพื่อสื่อเรื่องราวและวิถีชีวิตร่วมสมัยได้อย่างกลมกลืน และเป็นการสร้างสรรค์ความหมายใหม่เฉพาะตน เช่น ในบท “ม้าก้านกล้วย” ของเล่นพื้นบ้านที่พ่อทำให้ลูกเล่น เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความรักของพ่อที่เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนลูกให้เดินตามความฝัน และยังเป็นสัญลักษณ์ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตชนบทที่ผูกพันกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด จะขอยกตัวอย่างกวีนิพนธ์บทที่ชื่อ “ม้าก้านกล้วย” ดังนี้

๑ ด้วยมือพ้อต่อเติมปรารภนา
ทั้งปีนกลก้านกล้วยก็สวยดี
เสียงคำสอนพ้อสั่งก็ยั้งแว้ว
สู่โลกกว้างทางไกลในแผ่นดิน

ตัดก้านกล้วยทำมาให้ข้าขี่
เหมาะมือที่จะสู้รบกับไพริน
ลูกผู้ชายไม่แคล้วต้องจากถิ่น
เสาะและสู้อย่างรู้สิ้นซึ่งแรงใจ

๑ ม้าก้านกล้วยโจนทะยานจากบ้านทุ่ง
 คั่นตงหนามระกำเกี่ยวลัดเลี้ยวไป
 มุ่งสู่เส้นขอบฟ้าหาความฝัน
 เคยรักไม้ต่างหมอนนอนระทม
 ยิ่งแต่ม้าเพื่อนใจในยามเลี้ยว
 จนลูเมืองแห่งอารยธรรม
 ข้าควม้ามานานก็เหนื่อยนัก
 หยุคเจ้าม้าก้านกล้วยอยู่ด้วยกัน
 มีโคมไฟต่างดาวดารดาษ
 มีหริตหริ่งเรไรใจกระเจิง
 นานแสนนานกับการแสวงหา
 ยิ่งอ่อนแอแพ้ยักษ์ทฤษฎี
 ม้าและปิ่นของพ่อที่ต่อสู้
 เช็ดน้ำตาที่ขอบตา-ลูกผู้ชาย
 ๑ เคยมือพ่อต่อฝืนให้ฟันฝ่า
 เคยทะนงควมม้ากล้าประจัญ
 เจ็บนาถบาดแผลก็เคลื่อนออก
 อยากควมม้าคืนทุ่งทะยานจร

พาข้ามทุ่งสุพรรณาพฤษยาไสว
 ข้ามบึงหนองคลองใส ไต่พนม
 ล่วงร้อยวันพันคืนที่ชื่นชม
 เคยฝ่าห่มต่างผวยด้วยระกำ
 เป็นเครื่องเหนี่ยวหัวใจไม่ถลำ
 หนึ่งวิมานในม่านดำแห่งหมอกควัน
 จึงแวะพักหาเพื่อนผู้ร่วมฝัน
 ตึกเมืองต่างพนาวันพนมเชิง
 มีเถาววัลย์พันพาดดูยุ่งเหยิง
 ด้วยเสียงเมืองบันเทิงบรรเทาทุกข์
 เห็นแต่ม้าเพื่อนใจยิ่งไร้สุข
 ยิ่งไพรก็รบรุกอยู่รอบกาย
 คงจะเฉาก่อนจะรู้ซึ่งความหมาย
 หรือจะถึงคราวพ่ายต้องอายุคน
 เคยฝืนข้าเติมเข้มให้เต็มขัน
 มาถูกกักด้วยจักรกลกลางนคร
 ฝืนจะหนีตงรกของเมืองหลอน
 ไปกราบพ่อขอพรอีกสักครั้ง. (น.74-75)

ไพโรรินทร์ ชาวงาม สามารถใช้ฉันทลักษณ์แนวขนบ เล่าเรื่องราวร่วมสมัยด้วยการใช้คำเรียบง่าย แต่สื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่สร้างสรรค์ความหมายใหม่ได้อย่างซับซ้อนและหลากหลายนัย การใช้เพลงกล่อมเด็ก ในบท “เพลงกล่อมเด็ก” ซึ่งสื่อเนื้อหาร่วมสมัยที่ผู้เลี้ยงเด็กคือผู้สูงวัยเพราะแม่ต้องไปทำงานในเมือง และการอ้างถึงพญาในบท “พญาเหยียบลม” ไพโรรินทร์ปรับประยุกต์บทพญาเพื่อสื่อสภาวะ “กลับไปได้ ไปไม่ถึง” ของชาวนาอีสานได้อย่างลุ่มลึกกินใจ

นอกจากการสืบสานวรรณศิลป์แนวขนบ และวรรณศิลป์พื้นถิ่นแล้ว ไพโรรินทร์ยังผสมผสานบทเพลงลูกทุ่งในลีลาการนำเสนอบทกวี เช่นในบท “เขาร้องเพลงลูกทุ่งให้เมืองฟัง” ใช้เพลงลูกทุ่งหลายเพลงเพื่อเรียงร้อยเรื่องราวของความทุกข์ระทมของชาวนาอีสานที่ต้องสูญเสียคนรักเพราะต้องมาทำงานในเมือง ไพโรรินทร์เห็นว่าบทเพลงคือบทกวีที่สามารถสะท้อนอารมณ์และสร้างแรงบันดาลใจ ดังที่ได้แสดงทัศนะไว้ในบท “จากบทกวีคือบทเพลง ถึงบทเพลงคือบทกวี”

บทกวี คือบทเพลง

คือญาติฝืนกันเองบรรเลงสมัย

จากเจ้านกจากพราภจากดวงใจ

ถึงเจ้านักผกใกล้โผใกล้บรั้ง (น.157)

นอกจากนี้แล้ว “ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพโรรินทร์ ชาวงาม” ยังเน้นย้ำคุณค่าและความงามของวิถีชีวิตชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวนาซึ่งทำนาด้วยศรัทธาและจิตวิญญาณ คุณค่าของวัฒนธรรมพื้นถิ่น และเชิดชูคุณค่าของระบบครอบครัวไทยซึ่งการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักของพ่อแม่ การปลูกฝังและสั่งสอนให้เป็นคนสู้ชีวิตเป็นพลังหล่อเลี้ยงให้ชาวชนบทยืนหยัดต่อสู้ชีวิตและเป็นพื้นฐานอันมั่นคงของสังคม

ไทย ในบท “ไหมแท้ที่แม่ทอ” ซึ่งถือว่าเป็นบทเอกที่ไพรวรินทร์ได้นำมาเป็นชื่อเรื่องของรวมกวีนิพนธ์เล่มนี้ ได้กล่าววยกย่องคุณค่าของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น การทอผ้าไหมของแม่ไม่ได้เป็นเพียงการฉายให้เห็นวิถีชีวิตชาวบ้าน แต่ยังเป็นการถักทอความรักจากแม่สู่ลูก

ไหมแท้ที่แม่ทอ

- ๑ แม่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งใจนัก
อีกสาวไหมด้วยมือซื่อสัตย์นั้น
- ๒ สี่วิญญาณผ่านมือสู่เส้นไหม
ดินที่ใช้กระตุกก็คือชีวา
- ๓ ผ้าขาวม้าผืนใหม่แม่ให้ลูก
ใยไหมโยงใจแม่เนรมิต
- ๔ ลูกก็ถือผ้าทอที่แม่ให้
ผ้าทั้งผืนมีชีวิตจิตวิญญาณ
- ๕ มีोन้อยน้อยของแม่ดูแลนี้
แต่มีโอเดียวกันนี้แหละสู่ทัน
- ๖ แหละมีอนี้ที่บ้านดालงานชีวิต
ยังถักทอ ทรมานยังทำทาย
- ๗ พร้อมทั้งสอนลูกสาวเจ้าศรีเรือน
เพื่อสืบทอดแรงงานกาลเวลา
- ๘ และสอนเจ้าลูกชายให้ทรนง
ด้วยละเอียดอ่อนในเยื่อใยรัก

เรียวแรงรักแม่ใช้เพื่อไผ่ผืน
ทั้งทอมันละเมียดละไมใช้เวลา
ถักเส้นใยแต่ละเส้นเป็นเนื้อผ้า
มือที่คว่ำกระสวยวาดคือชีวิต
รักพันผูกทุกใยไหมวิจิตร
ไหมอุทิศ แม่ก็ทอ ต่อตำนาน
เป็นเยื่อใยไหมและแม่ที่กล้าหาญ
ถักประสานสอดสร้างอย่างแบบยล
เคยเขียนตีลูกบ้างในบางหน
ประคองลูกให้พ้นภัยอันตราย
มิเคยคิดค่าแรงแข่งซื้อขาย
ยังมั่นหมายผ้าไหมผืนใหม่มา
อยู่เป็นเพื่อนแม่ทอปรารณา
ก่อนมือแม่จะอ่อนล้าต้องลาพัก
รักแม่ก็ขอจงทำงานหนัก
พลีชีวิตเพื่อถักและทอไท

- ๑ สักวันหนึ่งถึงไม่มีชีวิตแม่
แม่ก็ทอ ลูกก็ทอ ต่อเส้นใย

ลูกที่แท้ก็คงทอสืบต่อได้
ผ้าชีวิตผืนใหม่ จะต้องงาม (น.63)

“ไหมแท้ที่แม่ทอ 40 ปี กวีนิพนธ์ ไพรวรินทร์ ขาวงาม” จึงเป็นการรวมกวีนิพนธ์ที่มีลักษณะอันโดดเด่น เป็น “เพชรไพรวรินทร์” ดังคำนิยามของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์) ปี 2536 ว่า

งามทั้งคำ ทั้งความ งดงามนัก
สร้อยสาหร่าย ร่ายฝัน พระธรรณี
ภูมิแผ่นดิน ภูมิทวี ภูมิอีสาน
ฝากภูมินามเจียรระไนใจแผ่นดิน

สอดสลักอักษร พรพระศรี
พลีวนตรี ไผ่ฝั ประพรมพิณ
ภูมิแผ่นดิน ตำนาน บรรสานศิลป์
ไพรวรินทร์ ขาวงาม งดงามนัก.